

SUCCESVOL STUDEREN MET STEUN

voor (jong)volwassenen
met een psychische beperking

Amersfoort, 1 november 2011

EXPERTISECENTRUM BEGELEID LEREN

stichting
Rehabilitatie '92

Hanzehogeschool
Groningen
University of Applied Sciences

Lectoraat
Rehabilitatie

Succesvol studeren met steun

voor (jong)volwassenen met een psychische beperking

De adolescentie/jong volwassenheid is de levensfase waarin de meeste psychiatrische aandoeningen voor het eerst tot uiting komen. Meestal is het gevolg hiervan dat de educatieve ontwikkeling onderbroken wordt, dan wel voorgoed wordt afgebroken. Dit heeft meestal weer tot gevolg dat een ontwikkeling naar (betaald) werk hierdoor stagneert. Veel personen met ernstige psychiatrische problematiek, die hun opleiding willen vervolgen dan wel een opleiding willen beginnen, vinden dit een (te) moeilijke opgave.

Het Expertisecentrum Begeleid Leren is een gezamenlijk initiatief van het Lectoraat Rehabilitatie van de Hanzehogeschool Groningen en de Stichting Rehabilitatie '92 te Utrecht. Het Expertisecentrum ontwikkelt producten en diensten voor en verstrekt informatie aan studenten, cliënten, familieleden, docenten en hulpverleners over het (gaan) studeren met een psychiatrische aandoening.

Begeleid Leren richt zich op de begeleiding van (jong)volwassenen met een psychiatrische aandoening bij het verkennen, kiezen, verkrijgen en behouden van een reguliere (beroeps)opleiding. Begeleid Leren is gebaseerd op de visie en werkwijze van de Individuele Rehabilitatiebenadering (IRB). Begeleid Leren voldoet aan de behoefte binnen de Geestelijke Gezondheidszorg om jongeren met een psychiatrische aandoening te helpen met het **(weer) volgen van een opleiding**. Binnen het onderwijs voorziet Begeleid Leren in de behoefte om **voortijdig schoolverlaten** van jongeren met psychiatrische problematiek te **voorkomen**. Binnen het werkveld van de **reïntegratie** is onderwijs / het hebben van een **diploma** belangrijk om mensen met een psychiatrische beperking aan een **baan** te helpen.

Om deze reden organiseert het Expertisecentrum Begeleid Leren het landelijk symposium "Succesvol studeren met steun voor (jong) volwassenen met een psychische beperking."

Het symposium is bedoeld voor studenten/cliënten, docenten, studieloopbaanbegeleiders en decanen mbo, hbo en wo, medewerkers zorg en welzijn (o.a. verpleegkundigen, maatschappelijk werkers, psychologen, psychiaters, trajectbegeleiders, casemanagers), familieleden, medewerkers arbeidsreïntegratie. Het symposium is daarnaast van belang voor vertegenwoordigers van belangenorganisaties, managers, beleidsmakers en onderzoekers.

Programma

- 09.30 – 10.00** Ontvangst
- 10.00 – 10.10** Opening door dagvoorzitter, Lies Korevaar
- 10.10 – 10.30** Leren in beweging
Laura Reitsma, studente fysiotherapie
- 10.30 – 10.55** Leren werkt
Drs. Linda Voortman, Tweede Kamerlid Groen Links
- 10.55 – 11.15** Leren in behandeling
Dr. Tom van Wel, psycholoog Altrecht-ABC en docent St. Rehabilitatie '92
- 11.15 – 11.40** Pauze
- 11.40 – 12.05** Begeleid Leren, wat heeft het onderwijs eraan?
Dr. Lies Korevaar, Hanzehogeschool Groningen en directeur Stichting Rehabilitatie '92
- 12.05 – 12.30** De tijd zal het leren
Majanka Enserink, afgestudeerd SPH-studente
- 12.30 – 13.30** Lunch
- 13.30 – 14.45** 1e ronde workshops
- 14.45 – 15.15** Pauze
- 15.15 – 16.30** 2e ronde workshops
- 16.30** Informele afsluiting

Overzicht workshops

1. Vertel ik het wel of vertel ik het niet? Openheid geven over je psychiatrische problematiek op school

Hanny van Asdonck, docent Academie voor Sociale Studies, Hanzehogeschool Groningen

Een veel voorkomend dilemma voor studenten is de beslissing of je wel of niet openheid geeft over je psychiatrisch heden of verleden. In de workshop wordt, gerelateerd aan de schoolsituatie, het thema besproken en wordt een oefening gedaan. Bij de oefening wordt gebruik gemaakt van één van de werkbladen uit de brochure 'Vertel ik het wel of vertel ik het niet, openheid over je psychiatrische achtergrond'. Deze brochure is onderdeel uit de Studeren met Steun reeks, ontwikkeld door het Expertisecentrum Begeleid Leren.

2. Omgaan met psychische aandoeningen voor docenten

Jos Dröes, psychiater, docent en senior consultant St. Rehabilitatie '92.

In deze workshop worden tips behandeld voor het omgaan met studenten met psychische aandoeningen. Verschijnselen van psychische aandoeningen kunnen worden bekeken als stoornissen van de communicatie, als stoornissen van psychische functies en als symptomen van ziekte. Na een korte presentatie wordt het gebruik van dit begrippenkader geoefend aan de hand van door de deelnemers ingebrachte voorbeelden. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan de manier waarop docenten het gesprek hierover kunnen openen. De workshop is gebaseerd op de training Omgaan met mensen met psychische aandoeningen die is ontwikkeld door de Stichting Rehabilitatie '92 en HEE in opdracht van de SBWU.

3. Kiezen en verkrijgen van een opleiding: toeleidingscursus Impuls

Annemarie Schoonhoven, docent Academie voor Sociale Studies, Hanzehogeschool Groningen en medewerker Lectoraat Rehabilitatie en Laura Reitsma en Masha Dunnebacke, cursisten.

Het Lectoraat Rehabilitatie van de Hanzehogeschool Groningen werkt op het gebied van Begeleid Leren met het Kiezen-Verkrijgen-Behouden model, zoals dat is ontwikkeld door het Center for Psychiatric Rehabilitation van Boston University. Het Kiezen en Verkrijgen-deel is uitgewerkt in een toeleidingscursus, Impuls genaamd. In deze workshop worden de opzet en de uitvoering van deze cursus voor jongeren met psychische beperkingen uiteengezet en wordt een onderdeel door middel van een oefening verder toegelicht.

4. Omgaan met stress tijdens de studie: een persoonlijk actieplan

Lies Korevaar, Lector Rehabilitatie en directeur/hoofdopleider St. Rehabilitatie '92.

De studietijd is voor de meeste studenten een prachtige tijd, maar kan ook een tijd zijn met veel druk en stress. Voor studenten met psychiatrische problematiek is het goed om te weten dat de meeste uitingen van stress bij de studententijd horen en niet perse een uiting zijn van de psychische klachten. Tegelijk is het goed te beseffen dat voor iedere student geldt dat teveel stress effectief studeren belemmert en daarbij voor studenten met psychiatrische problematiek een terugkeer van symptomen kan bevorderen. Om teveel stress te voorkomen, om adequaat te reageren op eerste waarschuwingen van teveel stress en om om te gaan met een periode van crisis (een periode waarin alles je teveel wordt) heeft het Expertisecentrum Begeleid Leren een brochure geschreven met daarin een zogenaamd 'Persoonlijk Actieplan'. Dit actieplan is niet een soort van recept, dat als je het volgt vanzelf leidt tot een goed resultaat. Omgaan met stress en met je symptomen is "gemakkelijker gezegd dan gedaan". Het is vaak een proces "van vallen en opstaan", maar het is de moeite waard om je te blijven inspannen om de aanpak te vinden die voor jou het beste werkt. In deze workshop wordt een inleiding gegeven in het 'Persoonlijk Actieplan' en wordt met een onderdeel daarvan een oefening gedaan.

5. Leren werkt

Irma Dekker (hoofdopleider) en Annemarie Plinta (directeur), PS-Participatie

In deze workshop ervaart u een praktische aanpak die is ontwikkeld voor jonge mensen met een psychiatrische achtergrond die zich in een geïsoleerde situatie bevinden en/of een lange afstand tot de arbeidsmarkt hebben. U hoort hoe de vier fasen van de Individuele Rehabilitatiebenadering, per fase, worden aangevuld met methodieken en instrumenten vanuit de Zorg, de Re-integratie en het Onderwijs. Vooral aan de fase van Verkennen besteden we veel aandacht. Dit maakt dat iemand tot een goede eigen keuze van opleiding kan komen en de kans van slagen bij verkrijgen, afronden en diplomeren en de kans op verkrijgen en behouden van werk, wordt vergroot. Wij werken ambulante in de wijk en maken gebruik van bestaande voorzieningen en werken direct samen met alle betrokkenen. Aan de hand van een interactieve opdracht kunt u met deze werkwijze oefenen.

6. Succesvol studeren met autisme

Bart in 't Groen, tot voor kort rehabilitatiewerker en consultant Begeleid Leren ROC-GGzE in Eindhoven. Momenteel assistent centrummanager Maatschappelijke Steunsystemen en team Herstel en Ervaringsdeskundigheid bij GGz Eindhoven

In deze workshop gaan we in op het studeren van jongeren die bekend zijn met een vorm van autisme. Jongeren met autisme en docenten lopen vaak tegen obstakels aan waardoor het lastig kan zijn een opleiding af te ronden. De vooroordelen en onbekendheid maken dat studenten vaak niet aangesproken worden op hun kwaliteiten en mogelijkheden. Daarom is het belangrijk dat er voldoende kennis en vaardigheden ontwikkeld worden waardoor er een passend aanbod gedaan kan worden binnen de opleiding. Na een korte inleiding zal er aan de hand van casuïstiek besproken worden wat belangrijk is in de ondersteuning van jongeren met autisme. Zowel studenten als docenten worden van harte uitgenodigd om met elkaar hierover in gesprek te gaan.

7. Ontwikkelingsgericht werken in de klas!

Jan Willem Stolk (senior docent Yulius Onderwijs / trainer-coach Rehabilitatie '92)
en Anja Manse (docent / stagecoach Yulius Onderwijs)

Hoe begeleid je het leren van jongeren in een behandelsetting van de forensische- en orthopsychiatrie? Het antwoord op die vraag is maatwerk en dat is de dagelijkse uitdaging voor de docenten bij Yulius VSO onderwijs, locatie de Fjord. Wat kan de IRB betekenen om leerlingen op weg te helpen naar vervolgonderwijs, een werkplek of dagbesteding. Wat uit de methode is bruikbaar, wat werkt in deze speciale vorm van onderwijs? In lokaal 4, de toekomstklas, wordt vanaf januari 2011 naast het reguliere aanbod op VMBO- en HAVO-niveau in loopbaanlessen een toekomsttraject aangeboden. Het gewenste resultaat is dat leerlingen regisseur worden van hun toekomst en in een ontwikkelportfolio competenties 'bewijzen' en plannen concretiseren. Graag willen wij de bevindingen van de afgelopen periode met de deelnemers delen aan de hand van wat praktische werkvormen (uit de loopbaanlessen) en de reflectie van de deelnemers nemen we graag mee naar ons Persoonlijk Ontwikkelplan (POP).

8. Studiegroep voor jongvolwassenen met een psychotische kwetsbaarheid

Venu Nieuwenhuizen, trajectbegeleider en rehabilitation counselor
Altrecht ABC en docent Rehabilitatie '92

ABC Altrecht in Utrecht biedt rehabilitatie en behandeling aan jongvolwassenen met een psychotische kwetsbaarheid. Van de jongeren die trajectbegeleiding aan vragen heeft 61% een studiewens. Veelal worden ze individueel begeleid middels de Individuele Rehabilitatie Benadering (IRB), maar voor diegenen die extra ondersteuning nodig hebben, is er de studiegroep. De deelnemers studeren in groepsverband en ontvangen individuele begeleiding. Daarnaast kunnen ze meedoen met themagerichte groepsbijeenkomsten, zoals 'praatje maken' en 'wat zeg ik wel' en 'wat zeg ik niet' over mijn psychiatrische kwetsbaarheid. Op 15 augustus 2011 is de studiegroep voor de derde keer van start gegaan. De zomervakantie leek ons een goed moment om terug te blikken op het afgelopen jaar. Hoeveel jongeren maken gebruik van de studiegroep? Welke opleidingen worden er gevolgd? Welke problemen ondervinden de deelnemers in hun opleiding? En ook niet onbelangrijk: in hoeverre draagt het volgen van de studiegroep bij aan successen binnen een opleidingstraject? In de workshop worden de antwoorden hierop gepresenteerd en koppelen we onze ervaringen aan de werkpraktijk van de deelnemers aan de workshop. Een tipje van de sluier: van de acht deelnemers hebben er zeven hun studiejaar behaald.

9. Ervaringsdeskundigen opleiden

Menno van Veen, tot 1 april 2011 coördinator van de opleidingen tot ervaringsdeskundigheid aan de Hanzehogeschool Groningen

In de workshop staat centraal wat de rol is van ervaringskennis en van ervaringsdeskundigen in herstelondersteunende hulpverlening. Ook is er aandacht voor de wijze waarop de ervaringsdeskundige leert in vergelijking met de "deskundige zonder eigen ervaring". Tenslotte wordt er stilgestaan bij wat ervaringsdeskundigheid nu wel en wat het niet is. De deelnemers worden aan de hand van vragen en stellingen aan het werk gezet met nadenken over wat ervaringsdeskundigen nu specifiek als taak kunnen of moeten vervullen in de hulpverlening.

10. Succes- en risicofactoren bij vijf Begeleid Leren best practices in Nederland

Annemarie Zijlstra, stafmedewerker Promens Care, medewerker lectoraat Rehabilitatie en docent Rehabilitatie '92

In deze workshop worden de uitkomsten belicht van een onderzoek, dat het Lectoraat Rehabilitatie van de Hanzehogeschool Groningen in samenwerking met partners heeft uitgevoerd bij vijf ROC's. U leert wat de succes- en risicofactoren zijn van de geselecteerde projecten. Deze uitkomsten geven houvast bij de ontwikkeling en implementatie van nieuwe Begeleid Leren praktijken. We oefenen met een voorbeeld waarin de samenwerking tussen een GGgz-instelling en een school wordt voorbereid. Neem uw praktijkvoorbeelden mee!

11. Weer gaan studeren. De voorwaarden voor en het kiezen, verkrijgen en behouden van een studie voor (jong) volwassen studenten (25 tot 50 jaar)

Anja Gouwerok, rehabilitatiemedewerker Bavo-Europoort & docent/coach ROC Zadkin, Gerda Duijvestijn, supervisor/coach/docent ROC Zadkine, Majanka Enserink, student Mbo en Hbo, studenten ROC Zadkine en cliënten Bavo-Europoort

Met behulp van de werkvorm wereldcafé komen op een interactieve wijze alle aspecten aan de orde die komen kijken bij het weer gaan studeren van mensen door hun psychiatrische aandoening zijn uitgevallen uit het onderwijs. Belangrijkste vertrekpunt van de workshop zijn de vragen, de kennis en ervaringen van de workshopdeelnemers zelf. Er wordt aandacht besteed aan de voorwaarden waaronder toekomstig studenten weer kunnen gaan studeren. Wat kan de school betekenen, wat wordt van de student zelf gevraagd? Verder komt het proces van het kiezen van een studie aan de orde komen en wat er komt kijken bij het verkrijgen en het succesvol volhouden van de studie. De workshop wordt geleid door verschillende medewerkers uit het onderwijs en de GGz, studenten die nu een opleiding volgen en GGz-cliënten die ervaring hebben met een dergelijk Begeleid Leren-traject. Zij gaan met de deelnemers in gesprek, waarbij de deelnemers aan de workshop worden uitgenodigd om naast hun vragen ook hun kennis over het onderwerp met anderen te delen.

12. Ondersteuning bij het kiezen van een vervolgopleiding voor middelbare scholieren met autisme

Franca Hiddink, medewerker Lectoraat Rehabilitatie, Hanzehogeschool Groningen

Het kiezen van een vervolgopleiding is voor veel middelbare scholieren een hele klus. Indien je ook nog beperkingen ervaart door een Autisme Spectrum Stoornis wordt het een extra lastige klus. Verkeerde keuzes leiden veelal tot studie- vertraging, het aanvragen van extra financiering en - minstens zo belangrijk - tot veel persoonlijke frustratie en onzekerheid. Tijdens de workshop kunt u kennis nemen van de resultaten van een eerste training "kieskeurig" die is aangeboden aan een aantal leerlingen van HAVO en VWO op een middelbare school. Als deelnemer aan de workshop wordt u geïnformeerd en maakt u kennis met de praktijk door aan de slag te gaan met een tweetal opdrachten die binnen de training worden gebruikt.

Informatie

Datum en locatie

Het symposium wordt gehouden op dinsdag 1 november 2011, van 09.30 tot 16.30 uur, in de Eenhoorn te Amersfoort. Het adres is Regardz Eenhoorn Amersfoort. Koningin Wilhelminalaan 33, 3818 HN Amersfoort.
T 033-467 37 30

Routebeschrijving

Een routebeschrijving kunt u vinden op: www.regardz.nl
Zie onder adresgegevens, locatie Eenhoorn Amersfoort

Kosten

De deelnamekosten bedragen € 195,- per persoon, inclusief consumpties en lunch. Voor studenten/cliënten bedraagt het tarief € 35,-.

Aanmelding

U kunt zich online aanmelden op de website van Rehabilitatie '92 (www.rehabilitatie92.nl).

U kunt ook bijgevoegde antwoordkaart invullen en retourneren aan:

Stichting Rehabilitatie '92,
Antwoordnummer 58503, 3508 VH Utrecht (postzegel is niet nodig).
De gegevens kunt u ook e-mailen: info@rehabilitatie92.nl
of faxen: 030-2312023.

Sluitingsdatum voor aanmelding: 18 oktober 2011.

U ontvangt per email een bevestiging van uw aanmelding.
De workshopindeling wordt bij binnenkomst bekend gemaakt.

Betaling inschrijfgeld

Na aanmelding ontvangt u binnen 5 dagen een factuur.
Uw inschrijving is definitief na ontvangst van het inschrijfgeld.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Stichting Rehabilitatie '92
Mgr. van de Weteringstraat 132 B
3581 EN Utrecht

Tel.: 030-2145002
E-mail: info@rehabilitatie92.nl
Website: www.rehabilitatie92.nl